

December 2009

**Arbetsgivarnas sjuklöneansvar
- en dyr affär för jobben**

företagarna[®]

Innehåll

Bakgrund.....	3
Slutsats	3
Så gjordes undersökningen.....	3
49 procent har inga anställda utanför familjen	4
Sjuklönen ett betydande anställningshinder för icke familjemedlemmar.....	5
Hur sjuklöneansvaret påverkar viljan att anställa	6
Policydiskussion	7

Bakgrund

År 1992 infördes ett arbetsgivaransvar för de anställdas två första sjukveckor bortsett från karensdagen (arbetsdag 2-10). Syftet med att införa sjuklöneansvaret var bland annat att ge företagen incitament att få ned sjukskrivningarna. Under några år gällde ansvaret 28 dagar. Enligt nuvarande regler gäller åter två veckors ansvar. Företagen kompenserades för det ökade ansvaret genom att de sociala avgifterna sänktes med den för hela företagarpopulationen faktiska genomsnittliga kostnaden.

Kritiken mot sjuklöneansvaret har dock varit omfattande, framför allt därför att mindre företag drabbas oproportionerligt hårt om någon anställd blir sjuk. En annan återkommande kritik är att företaget därmed även måste bära kostnaden för den anställdes frånvaro, även om denna orsakats av t ex ett benbrott under semestern. Man kan också notera att det, såvitt Företagarna kunnat finna, inte framkommit att det föreligger något samband mellan sjuklöneansvaret och antalet sjukskrivningar.

Företagarna har därför gjort denna undersökning för att utröna om och i så fall hur sjuklöneansvaret påverkar arbetsmarknaden och småföretagens sysselsättning.

Slutsats

Undersökningen visar att arbetsmarknaden påverkas negativt genom att företag väljer att inte anställa på grund av sjuklöneansvaret.

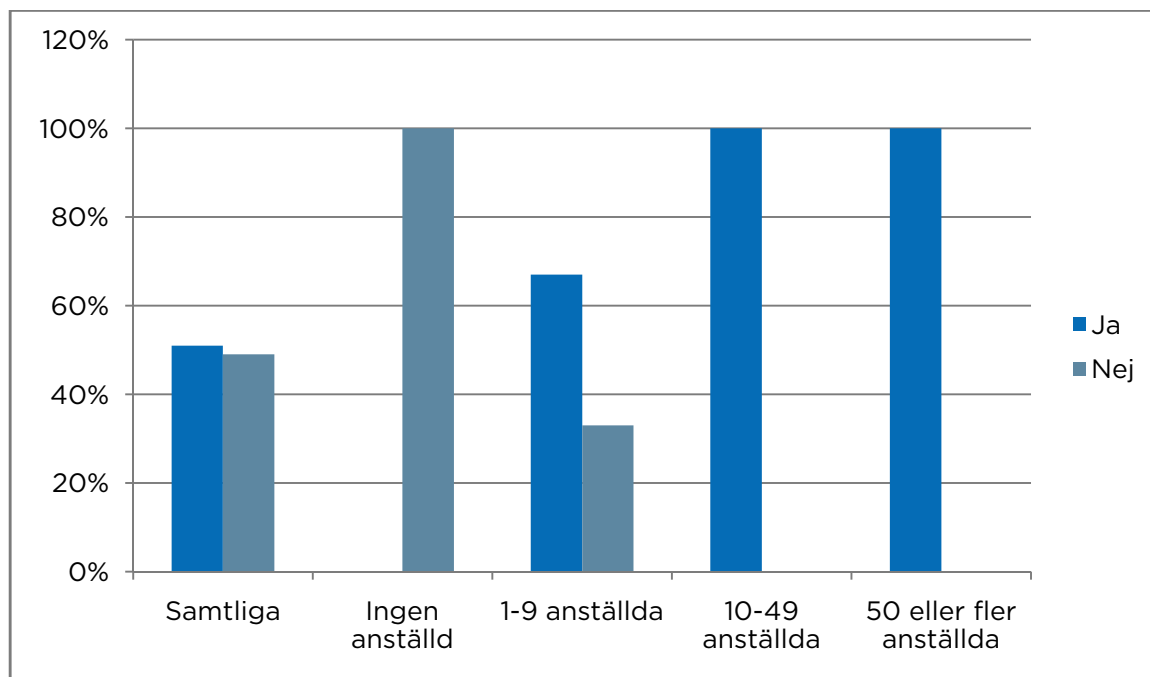
Så gjordes undersökningen

SKOP gör regelbundna undersökningar bland svenska företag (företags-SKOP). I oktober 2009 intervjuades 900 företagare/företagsledare om hur de ser på arbetsgivarnas sjuklöneansvar. Frågorna ställdes på uppdrag av Företagarna. Resultaten redovisas i denna rapport.

49 procent har inga anställda utanför familjen

Nästan hälften av företagarna/företagsledarna (49 procent) har inga anställda som inte tillhör familjen, 51 procent har anställda som inte tillhör familjen. Av de företag som har mellan 1 och 9 anställda är det 67 procent som har anställt personer som inte tillhör företagarens/företagsledarens familj.

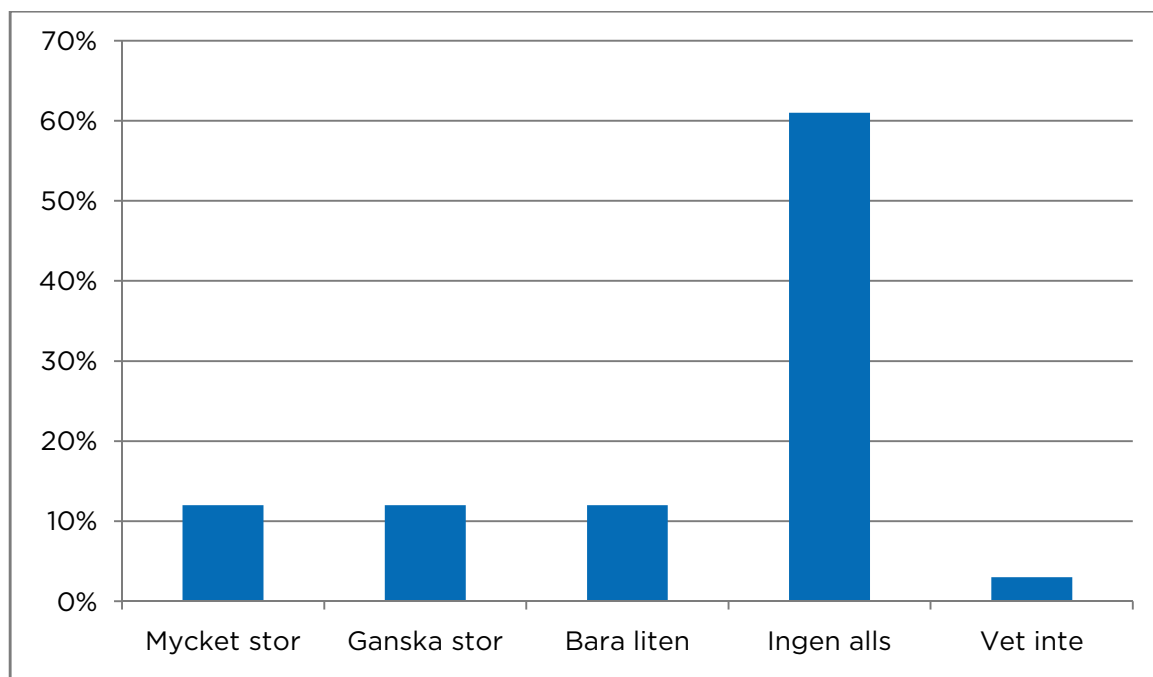
Diagram 1. Har Ditt företag någon anställd person förutom familjemedlemmar?

Sjuklönen ett betydande anställningshinder för icke familjemedlemmar

En fjärdedel av de företagare som inte har någon anställd förutom familjemedlemmar (24 procent) svarar att sjuklöneansvaret har haft mycket eller ganska stor betydelse för deras beslut att inte anställa personer utanför familjen. För en dryg tiondel (12 procent) har det haft mycket stor betydelse.

*Diagram 2. Om ingen anställd förutom familjemedlemmar
- vilken betydelse har sjuklöneansvaret för Ditt beslut att inte anställa personer utanför familjen?*

De allra flesta har inte påverkats av sjuklöneansvaret när det gäller att anställa personer utanför familjen. Men det är ändå bekymmersamt att nära en fjärdedel av företagarna har påverkats negativt av sjuklöneansvaret. Att sjuklöneansvaret bromsar företagarnas vilja att anställa och de hindras från att utveckla sin verksamhet såsom de skulle vilja, medför både att välfärden hotas pga minskad tillväxt, högre arbetslöshet, lägre köpkraft och minskade skatteintäkter, samt att Sverige halkar efter i internationell konkurrenskraft.

Hur sjuklöneansvaret påverkar viljan att anställa

Den bilden bekräftas av en andra fråga, som avser samtliga företag och inte bara de som inte har någon annan anställd utanför familjen. Den visar att 23 procent av samtliga företag har blivit mer negativa till att anställa p.g.a. sjuklöneansvaret. Det finns ett starkt samband mellan företagsstorlek och hur sjuklöneansvaret påverkar anställningsviljan. Ju mindre företag desto större är problemet med sjuklöneansvaret. Detta är helt naturligt, eftersom sjuklönen slår proportionellt hårdare ju mindre företagen är.

Diagram 3. Har sjuklöneansvaret gjort Dig mer negativ till att anställa fler medarbetare?

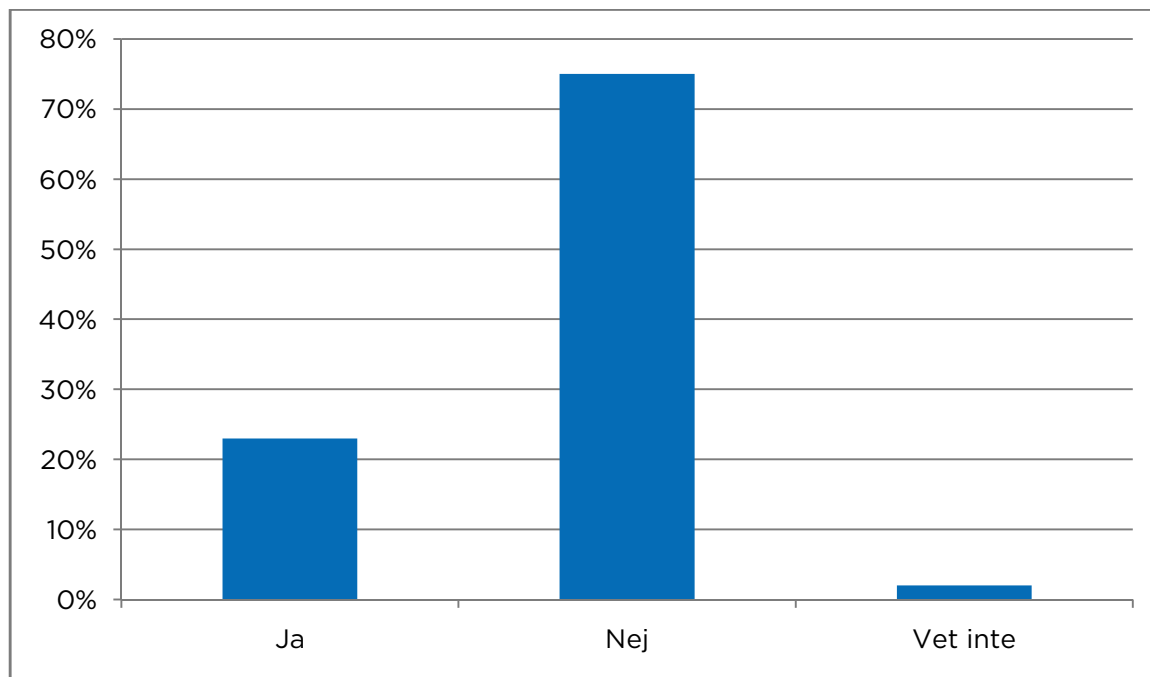
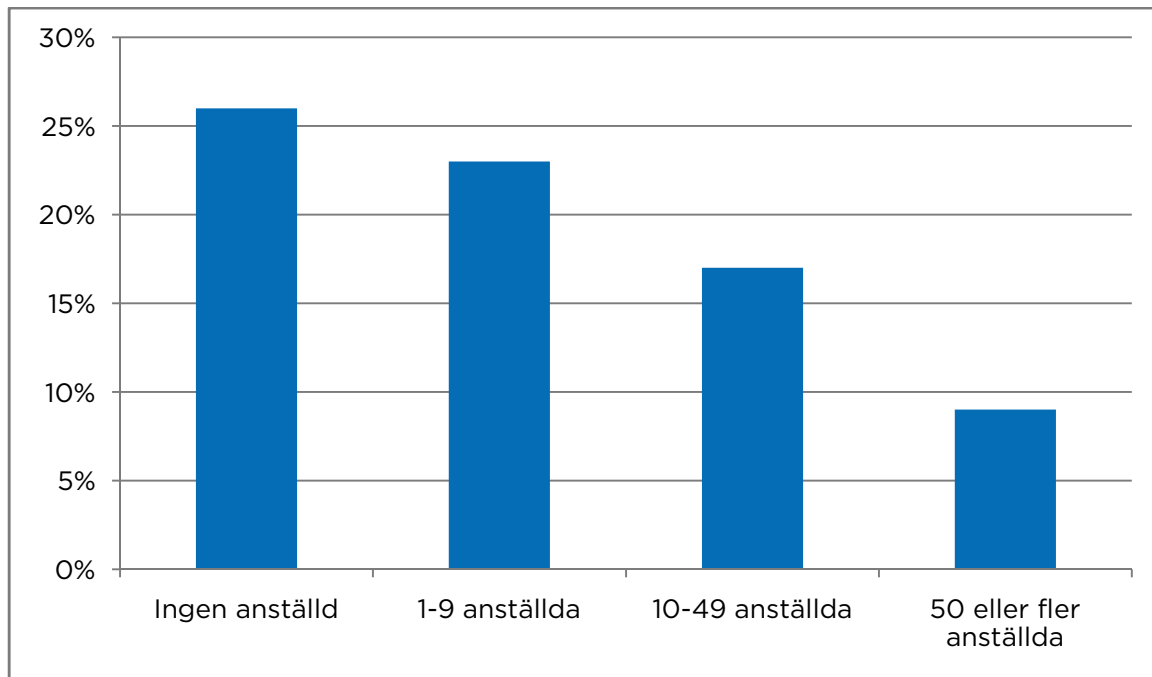

Diagram 4. Har sjuklöneansvaret gjort Dig mer negativ till att anställa fler medarbetare? Procent som svarar ja, uppdelat efter antalet anställda.

Policydiskussion

Småföretagen är ryggraden i den svenska ekonomin, och står för den helt övervägande delen av sysselsättningstillväxten. Det är därför av högsta vikt att arbeta för att få bort regler som stör arbetsmarknaden och som innebär att företag inte vågar anställa. Det största problemet som sjuklönen utgör för företagen är att det är väldigt kostsamt att både betala sjuklön och samtidigt betala för vikarier. Ju mindre företaget är, desto större andel av personalkostnaderna utgörs då av sjuklön. Som sjuklönen är konstruerad idag slår den alltså hårdast mot de minsta företagen. Företagarna menar också att nuvarande system är orimligt eftersom arbetsgivaren ska ansvara för sjukskrivningar av alla slag, även sådant som orsakats av andra, beror på fritidsaktiviteter eller arbetstagarens egna beslut (som skönhetsoperationer och liknande).

Det går att teckna en försäkring hos Försäkringskassan för företag med en maximal lönekostnad om cirka 5,5 miljoner kronor. Denna försäkring har tecknats av få företagare och är därför inte lösningen på problemet. I utredningen om trygghetssystem för företagare SOU 2008:89 anges följande:

”Anslutningen till försäkringen var som högst i mitten av 1992 med 13 325 företag. Därefter har intresset för försäkringen stadigt sjunkit och uppgår för närvarande till cirka 2 700 företag. Cirka 175 000 företag har möjlighet att teckna försäkringen. Huvudorsaken till det låga och minskande intresset för försäkringen torde vara, att försäkringen bedöms vara alltför dyr i förhållande till det skydd den ger.”

I samband med höstbudgeten 2009 aviserade regeringen att den kommer att lägga fram ett förslag om ett generellt högkostnadsskydd mot sjuklön. Det skulle ge rätt till ersättning för

sjuklönekostnader som ligger över 2,5 gånger den genomsnittliga sjuklönekostnaden för alla arbetsgivare i Sverige. Ersättningen kommer då att betalas av Försäkringskassan.

Detta är positivt. Även med denna förbättring slår dock sjuklöneansvaret mot de minsta företagen och påverkar därmed hela arbetsmarknaden negativt. Företagarna anser att en bättre lösning är att helt ta bort krånglet och orättvisan med sjukansvaret för alla företag.